

MICROCREDENTIALS IN ADULT EDUCATION

“EDUKACJA W DRODZE” – NOWY WYMIAR EDUKACJI DOROSŁYCH I SENIORÓW POPRAZ DOŚWIADCZENIE, MOBILNOŚĆ I MIKROPOŚWIADCZENIA

Współczesna edukacja dorosłych coraz wyraźniej odchodzi od tradycyjnego modelu nauki zamkniętej w salach szkoleniowych. W odpowiedzi na zmieniające się potrzeby społeczne, wyzwania transformacji cyfrowej i zielonej oraz proces starzenia się społeczeństw europejskich powstają nowe modele uczenia się, oparte na doświadczeniu, relacjach, mobilności i praktycznym działaniu. Jednym z takich podejść jest model „Edukacji w drodze”, rozwijany w międzynarodowym projekcie Erasmus+ dotyczącym edukacji mikroświadczzeń w edukacji dorosłych.

Opracowane w projekcie scenariusze edukacyjne pokazują, że uczenie się może odbywać się niemal wszędzie – podczas spaceru po mieście, warsztatów rękodzielniczych, wydarzeń społecznościowych, eksploracji natury czy działań międzypokoleniowych. Edukacja staje się w tym modelu procesem aktywnym, angażującym i bliskim codziennemu życiu.

EDUKACJA PRZEZ DOŚWIADCZENIE I MIEJSCA

Jednym z fundamentów opracowanych scenariuszy jest podejście uczenie się przez doświadczenie (experiential learning), oparte na cyklu Kolba. Uczestnicy nie są biernymi odbiorcami wiedzy, a sami obserwują, analizują, dokumentują i interpretują rzeczywistość. Scenariusze wykorzystują również metodę edukację opartą na miejscu (place-based learning, w której przestrzeń staje się środowiskiem edukacyjnym. Miasto, park, targowisko, rzeka czy lokalny festiwal zamieniają się w naturalne „sale lekcyjne”, umożliwiające zdobywanie wiedzy poprzez kontakt z autentycznym kontekstem społecznym, kulturowym i środowiskowym.

To podejście ma szczególne znaczenie dla osób dorosłych i seniorów.

Uczenie się poprzez ruch, eksplorację i interakcję społeczną:

- wzmacnia pamięć i ciekawość,
- ogranicza stres edukacyjny,
- zwiększa motywację,
- wspiera dobrostan psychiczny,
- przeciwdziała izolacji społecznej,
- buduje poczucie sprawczości i aktywności społecznej.

SCENARIUSZ 1 DZIEDZICTWO KULTUROWE I NATURALNE

Pierwszy scenariusz koncentruje się na odkrywaniu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego poprzez spacer edukacyjny i cyfrowe dokumentowanie miejsc. Uczestnicy odwiedzają ważne lokalizacje historyczne, wykonują zdjęcia, nagrywają krótkie opisy audio, tworzą cyfrowe opowieści o odwiedzanych miejscach oraz współtworzą mapy dziedzictwa.

W praktyce scenariusz został opisany m.in. na przykładzie Skopje w Macedonii Północnej, gdzie uczestnicy eksplorowali:

- Skwer Macedoński - Macedonia Square,
- Most Kamienny - Stone Bridge,
- Stary Bazar - Old Bazaar,
- Mustafa Pasha Mosque,
- okolice rzeki Vardar.

Scenariusz łączy edukację kulturową, kompetencje cyfrowe i opowiadanie historii / narrację cyfrową (storytelling). Szczególnie istotne jest tu budowanie relacji między pamięcią lokalną a nowoczesnymi narzędziami mobilnymi. Uczestnicy uczą się korzystać ze smartfonów, map cyfrowych, aplikacji do dokumentacji i prostych narzędzi multimedialnych.

Ważnym elementem jest także rozwój mikropoświadczeń. Dla tego modułu przygotowano odznakę „Cyfrowy Odkrywca Dziedzictwa”, potwierdzającą rozwój kompetencji kulturowych, cyfrowych i społecznych.

SCENARIUSZ 2

NATURA I ŚWIADOMOŚĆ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Drugi scenariusz skupia się na eksploracji przyrody oraz rozwijaniu świadomości ekologicznej. Uczestnicy uczą się poprzez obserwację środowiska naturalnego, refleksję i dokumentowanie zjawisk przyrodniczych.

Scenariusz wykorzystuje:

- edukację środowiskową,
- uczenie sensoryczne,
- obserwację natury,
- refleksję nad wpływem człowieka na środowisko.

Uczestnicy wykonują zadania związane z wyszukiwaniem elementów natury, analizą zmian środowiskowych i dokumentowaniem swoich obserwacji. Szczególny nacisk położono na rozwój kompetencji GreenComp i budowanie relacji człowieka z naturą.

Scenariusz pokazuje, że edukacja ekologiczna nie musi opierać się wyłącznie na teorii. Kontakt z naturą staje się impulsem do rozmowy o zrównoważonym rozwoju, jakości życia i odpowiedzialności za środowisko.

SCENARIUSZ 3

DRUGIE ŻYCIE PRODUKTÓW I GOSPODARKA OBIEGU ZAMKNIĘTEGO

Jednym z najbardziej praktycznych scenariuszy jest moduł dotyczący ponownego wykorzystania produktów i gospodarki obiegu zamkniętego.

Uczestnicy pracują z codziennymi materiałami:

- ubraniami,
- słoikami,
- kartonami,
- tkaninami,
- opakowaniami.

Podczas warsztatów tworzą nowe przedmioty użytkowe i dekoracyjne, ucząc się jednocześnie:

- kreatywnego myślenia,
- ograniczania odpadów,
- odpowiedzialnej konsumpcji,
- cyfrowego dokumentowania działań.

Scenariusz został rozwinięty na przykładzie Festiwalu Cyrkularności CIRCULAB w Parzęczewie - wydarzenia łączącego edukację, społeczność lokalną i gospodarkę cyrkularną.

To szczególnie ważny element projektu, ponieważ pokazuje, że edukacja dorosłych może jednocześnie:

- rozwijać kreatywność,
- wzmacniać relacje społeczne,
- budować kompetencje zielone,
- aktywizować społeczności lokalne.

SCENARIUSZ 4

WYDARZENIA SPOŁECZNOŚCIOWE I AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA

Kolejny moduł przenosi edukację do przestrzeni społecznej i lokalnych wydarzeń. Uczestnicy stają się organizatorami działań promujących zrównoważony rozwój i gospodarkę cyrkularną.

Scenariusz opiera się na:

- edukacji opartej na społeczności lokalnej,
- uczeniu się społecznym,
- aktywnym uczestnictwie społecznym,
- edukacji obywatelskiej.

Uczestnicy planują:

- stoiska edukacyjne,
- mini wystawy,
- działania promujące ponowne użycie i ponowne wykorzystywanie przedmiotów - reuse,
- warsztaty pokazowe,
- wydarzenia lokalne.

Edukacja nie kończy się na zdobyciu wiedzy - przechodzi w realne działania społeczne i budowanie lokalnego zaangażowania.

SCENARIUSZ 5

WYDARZENIA SPOŁECZNOŚCIOWE I AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA

Piąty scenariusz koncentruje się na tradycyjnym rękodziele i dziedzictwie lokalnym.

Uczestnicy poznają:

- dawne techniki rzemieślnicze,
- naturalne materiały,
- ręczne metody produkcji,
- związki między kulturą a zrównoważonym rozwojem.

Warsztaty pokazują, że tradycyjne rzemiosło może być ważnym narzędziem współczesnej edukacji ekologicznej i kulturowej. Jednocześnie uczestnicy uczą się cyfrowego dokumentowania procesów twórczych i tworzenia prostych instrukcji online.

SCENARIUSZ 6

MIĘDZYPOKOLENIOWE LABORATORIUM RZEMIOSŁA

Ostatni scenariusz skupia się na edukacji międzypokoleniowej. Łączy seniorów, młodszych uczestników i społeczności lokalne we wspólnym procesie uczenia się.

Model zakłada dwukierunkowy transfer wiedzy:

- starsze osoby przekazują doświadczenie, tradycje i umiejętności praktyczne,
- młodsze wspierają działania cyfrowe i nowoczesne formy komunikacji.

To podejście:

- wzmacnia relacje społeczne,
- przeciwdziała stereotypom,
- buduje poczucie wspólnoty,
- wspiera integrację społeczną,
- rozwija kompetencje komunikacyjne i cyfrowe.

MIKROPOŚWIADCZENIA JAKO NOWY ELEMENT EDUKACJI DOROSŁYCH

Istotnym elementem wszystkich scenariuszy jest wykorzystanie mikroświadczeń.

Każdy moduł posiada:

- określoną odznakę mikroświadczenia - badge,
- efekty uczenia się,
- kryteria oceny,
- portfolio uczestnika czyli zbiór wykonanych zadań, refleksji i dokumentacji działań,
- odniesienia do europejskich ram kompetencji:
 - DigComp,
 - GreenComp,
 - LifeComp.

To bardzo ważny kierunek rozwoju edukacji dorosłych w Europie. Mikroświadczenia pozwalają dokumentować kompetencje zdobywane poza formalnym systemem edukacji – podczas mobilności, warsztatów, działań lokalnych czy aktywności społecznych.

EDUKACJA W DRODZE JAKO ODPOWIEDŹ NA WYZWANIA WSPÓŁCZESNOŚCI

Scenariusze opracowane w projekcie „Edukacja w drodze – mikroświadczenia w edukacji dorosłych” pokazują, że edukacja dorosłych może być:

- mobilna,
- praktyczna,
- społeczna,
- inkluzywna,
- międzypokoleniowa,
- cyfrowa i zielona jednocześnie.

To model szczególnie ważny dla starzejącej się Europy, w której rośnie potrzeba aktywizacji seniorów, wzmocnienia kompetencji cyfrowych oraz przeciwdziałania samotności i wykluczeniu społecznemu.

Projekt pokazuje również, że nowoczesna edukacja nie musi opierać się wyłącznie na technologii. Największą wartością pozostają doświadczenie, relacje, wspólne działanie i uczenie się poprzez odkrywanie świata.

Źródło materiałów: scenariusze „Edukacja w drodze – mikroświadczenia w edukacji dorosłych”:
<https://feriplatform.org.pl/education-on-the-road-pl/>

Sfinansowane ze środków UE. Wyrażone poglądy i opinie są jedynie opiniami autora lub autorów i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy i opinie Unii Europejskiej lub Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji. Unia Europejska ani Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji nie ponoszą nie odpowiedzialności.

Wszystkie rezultaty wypracowane w ramach projektu „Edukacja w drodze – mikropoświadczenia w edukacji dorosłych” udostępniane są na zasadzie otwartych licencji (CC BY-SA 4.0 DEED). Materiały można dobrowolnie kopiować, przetwarzać oraz rozpowszechniać w dowolnym celu, także komercyjnym. Warunkiem jest każdorazowe podanie autorów, źródła finansowania oraz udostępnienie utworów zależnych na tej samej licencji.

